

සීමාසහිත මිලිකෝ (පුද්ගලික) සමාගම - 2015

2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සීමාසහිත මිලිකෝ (පුද්ගලික) සමාගමේ (“සමාගම”) මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (6) ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව නිකුත් කරනු ලැබේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ (“අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය”) වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළ වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීම ද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

(අ) කෙරිගෙන යන ප්‍රාග්ධන වැඩ

(i) වාර්තා කරන දින වන විට සැලකිය යුතු කාල පරිච්ඡේදයක් නිෂ්කාර්යව පැවැති රු.104,177,780 ක් වටිනා යෝග්‍ය මිශ්‍ර කිරීමේ යන්ත්‍රයක්ද මෙයට ඇතුළත්ව

තිබුණි. පිරිසත සැලකිය යුතු තරම් කාලයක් නිෂ්කාර්යව පැවතීම මඟින් පිරිසත භානිකරණය සිදුවිය හැකි බවට සලකුණක් වන අතර ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා 36 - වත්කම් භානිකරණය ප්‍රමිතයේ පරිදි භානිකරණ පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීමක අවශ්‍යතාවයද පැන නැගී තිබුණි.

කෙසේ වුවද, ඉහත සඳහන් වත්කම් වෙනුවෙන් භානිකරණ පරීක්ෂාවක් කළමනාකරණය විසින් වාර්තා කරන දින වන විටත් සිදුකර නොතිබූ අතර මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාර්තා කරන දින වන විට වත්කමේ තක්සේරු වටිනාකම පිළිබඳ මා හට සැහීමකට පත් විය නොහැකි විය.

(ii) සමාගමේ කර්මාන්ත ශාලා 03 ක් නවීකරණය (Modernization) කිරීම සඳහා දැරූ පිරිවැය රු.6,617,560,269 ක් සහ බඩල්ගම කිරි සැකසුම් කර්මාන්ත ශාලාවක් පිහිටුවීම සඳහා දැරූ රු.429,172,328 ක පිරිවැයක් ද මෙයට ඇතුළත්ය. වත්මන් කළමනාකරණ වාර්තා/ ලිපිලේඛන පදනම් කරගෙන මෙන්ම කළමනාකරණය සමඟ කළ විමසීම් අනුව, අපේක්ෂිත කිරි සැපයුම සමාගමේ වැඩිදියුණු කරන ලද ධාරිතාවයට සහාය වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන බව අවධාරණය කරන ලදී. ඉහත දක්වන ලද පරිදි මෙය භානිකරණයේ ශේෂයක් පිළිබඳ පෙන්වුම් කරන බැවින්, ශ්‍රී ලංකා 36 - වත්කම් භානිකරණය පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීම අවශ්‍ය වේ.

කෙසේ වෙතත්, එම වත්කම් වාර්තා කරන දිනය වන විට කළමනාකරණය විසින් භානිකරණ පරීක්ෂාවකට ලක් කර නොතිබූ අතර, එය හේතුකොට ගෙන වාර්තා කරන දිනට පැවති තක්සේරු වටිනාකම් සම්බන්ධයෙන් මා හට සැහීමකට පත් විය නොහැකි විය.

(ආ) ලැබුණු නැව්තරය සඳහා දිගුකාලීන ගෙවිය යුතු ශේෂය

සටහන් අංක 23 හි විස්තර කර ඇති පරිදි සමාගමේ කර්මාන්තශාලා 03 ක් නවීකරණය කිරීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු ශේෂය වන රු.300,640,103 ක වටිනාකමට අදාළ තෙවන පාර්ශව සනාථ කිරීම් මා වෙත ලබා දී නොතිබුණි.

සමාගමේ වාර්තාවල ස්වභාවය අනුව, වාර්තා කරන දිනට පැවැති ශේෂවල සම්පූර්ණත්වට සහ නිවැරදිභාවය පිළිබඳ සැහීමට පත්වීම සඳහා මා හට අනෙකුත් විගණන ක්‍රියාපටිපාටීන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ තත්වගණනය කළ විගණන මතය සඳහා පදනම දැක්වෙන ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.1.1 වෙනත් නීතිමය හා නියාමන අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ වාර්තා කිරීම

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ 163 (2) වගන්තියේ නියමය පරිදි, පහත සඳහන් කරුණු මම ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) මතය සඳහා පදනම හා විෂය පථය සහ විගණනයේ සීමා කිරීම් ඉහත පරිදි දක්වනු ලැබේ.
- (ආ) මාගේ මතය වනුයේ,
 - විගණනය සඳහා අවශ්‍ය සියලු තොරතුරු හා පැහැදිලි කිරීම් මා විසින් ලබා ගන්නා ලද බවත්, මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට සමාගම විසින් විධිමත් ගිණුම්කරණ වාර්තා පවත්වා ඇති බවත්,
 - සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 151 වගන්තියෙහි අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව ඉදිරිපත් කර ඇති බවත්ය.

2.2 ප්‍රමාණවත් අධිකාරී බලයකින් සමන්විත නොවූ ගනුදෙනු

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී, ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් ලැබිය යුතු රු.447,981,206 කට එරෙහිව සමාගම විසින් අඩමාණ ණය සඳහා වෙන්කිරීම් සිදුකර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මේ සම්බන්ධයෙන් සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ පූර්ව අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මෙහෙයුම්වලින් රු.3,817,741 ක බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභයක් වාර්තා කර තිබූ අතර එයට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභය රු. 248,159,134 ක් වූයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල රු.244,341,393 ක පිරිහීමක් දැක්වුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල පරිපාලන වියදම් රු.144,765,566 කින් වැඩිවීම මෙම පිරිහීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

සමාගමේ සංස්ථාවලිය (Memorandum of Association) අනුව සමාගමේ ප්‍රාථමික අරමුණු වන්නේ; දියර කිරි හා අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික හා ආශ්‍රිත කර්මාන්තවල දියුණුවට හා ජාතිකව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වැඩසටහන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සැලසුම් කිරීම හා සංවිධානය කිරීම සහ සහාය දැක්වීම සහ එවැනි වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සංස්ථාපිත උපාය මාර්ග අනුගමනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධ කිරි නිෂ්පාදන සහ අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතු කිරීම, සැකසීම, නිෂ්පාදනය, ඇසුරුම් කිරීම, බෙදාහැරීම, අලෙවිකරණය හා අනෙකුත් ගනුදෙනු කරගෙන යාම වේ.

කෙසේ වෙතත්, සමාගම විසින් ඉහත සඳහන් අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා වාර්ෂික ඉලක්කයන්/ ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශකයන් (Key performance Indicators – KIP) ස්ථාපිත කරගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. එමනිසා, විගණනයේදී තථ්‍ය කාර්යසාධනය, අපේක්ෂිත ඉලක්ක සමඟ සංසන්දනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. තවද, එක් එක් කර්මාන්ත ශාලාවේ කාර්යසාධනය වෙන්වෙන්ව හඳුනාගැනීමට පහසු ආකාරයකින් ප්‍රගති වාර්තා සකස් කර නොතිබුණි. මේ අනුව ළඟා කරගත් අපේක්ෂිත නිෂ්පාදන ඉලක්ක කවරේද යන්න විගණනයේදී නිශ්චය කරගත නොහැකි විය.

2015 වර්ෂයේ නිෂ්පාදනය කළ විවිධ වූ කිරි හා කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදිතයන්, පසුගිය වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

නිෂ්පාදිතයේ නම	නිෂ්පාදනය		වැඩිවීම/ (අඩුවීම)	
	2014	2015	ලීටර්/කි.ග්‍රෑම්	ප්‍රතිශතය
කල්කිරි (ලීටර්)	3,118,349	3,182,754	64,405	2.07
UHT කිරි (ලීටර්)	11,204,940	11,129,400	(75,540)	(0.67)
Sterilized කිරි (ලීටර්)	2,900,308	2,026,712	(873,596)	(30.12)
මී කිරි (ලීටර්)	525,173	609,585	84,412	16.07
අයිස් ක්‍රීම් (ලීටර්)	4,922,780	5,567,874	645,094	13.10
ගිනෙල් (කි.ග්‍රෑම්)	36,497	74,660	38,163	104.57
චීස් (කි.ග්‍රෑම්)	59,718	49,474	(10,244)	(17.15)
බටර් (කි.ග්‍රෑම්)	684,741	691,503	6,762	0.99
චිත්කිරි (ලීටර්)	418,082	351,297	(66,785)	(15.97)
යෝගට් (ලීටර්)	5,469,870	6,276,520	806,650	14.75
රසකළ කිරි (ලීටර්)	605,391	50,716	(354,675)	(58.59)
කිරි පිටි (කි.ග්‍රෑම්)	4,282,048	4,298,377	16,329	(0.38)
පිසගන්නා කිරි (ලීටර්)	9,580	3,024	6,556	68

4.2 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

4.2.1 කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය

HSBC බැංකුව සහ මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව මෙන්ම විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව සහ සමාගම විසින් 2013 වර්ෂයේදී එළඹ තිබූ ණය ගිවිසුම් ප්‍රකාරව රු.5,854,450,856 (Euro 33,779,210) ක ණය මුදලක් සියයට 2 ක වාණිජ නොවන පොළී අනුපාතයක් සහ සියයට 6+ LIBOR වාණිජ පොළී අනුපාතයක් යටතේ වන ණය මත පොළොන්නරුව, දිගන සහ අඹේවෙල කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය කරගෙන ගොස් තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) පිළිගත් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන් අනුගමනය නොකර ව්‍යාපෘතියේ වැඩ කටයුතු සඳහා වන කොන්ත්‍රාත්කරු තෝරාගෙන තිබුණි.
- (ii) ව්‍යාපෘතිය යටතේ කර්මාන්තශාලාවලට 2013 ජනවාරි 09 දින සිට 2015 ඔක්තෝබර් 21 දින දක්වා ලැබී තිබුණු වත්කම් මුළුමනින්ම උපයෝජනය නොකොට කර්මාන්තශාලාවල භූමියේ 2017 ජූලි 31 දින වන විටත් තබා තිබුණි.
- (iii) ඩෙස්මි කන්ට්‍රැක්ටින් ඒ/එස් (Desmi Contracting A/S) ආයතනය විසින් මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයට යොමු කර තිබූ යෝජනාව අනුව කර්මාන්ත ශාලා 4 ක් නවීකරණය කිරීම, කිරි එකතු කිරීම, මධ්‍යස්ථාන 80 අලුත්වැඩියා කිරීම සහ නව මධ්‍යස්ථාන 20 ක් ඉදිකිරීමට අදහස් කර තිබූ අතර මෙම යෝජනාව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත්කරනු ලැබූ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් ඇගයීමට ලක් කර තිබුණි. එම කමිටුවේ වාර්තාව පදනම් කරගෙන 2009 දෙසැම්බර් 31 දින යුරෝ මිලියන 39.1 ක වටිනාකමකට ඩෙස්මි කන්ට්‍රැක්ටින් ඒ/එස් සමඟ ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. නමුත් 2011 ජූනි 24 දින මිලකෝ සභාපතිවරයා විසින් අලුත් යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කරමින් ඩෙස්මි කන්ට්‍රැක්ටින් ඒ/එස්

ආයතනය වෙත ලිපියක් නිකුත් කර තිබුණි. නව යෝජනාවට අනුව, කොළඹ කර්මාන්ත ශාලාව නවීකරණය සඳහා වෙන්කළ මුදලින් යුරෝ මිලියන 1.56 ක් අඩුකිරීමටත්, කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 80 ක් අලුත්වැඩියා කිරීමේ වියදම්, මධ්‍යස්ථාන 20 ක් ඉදිකිරීමට සහ දිගන කර්මාන්ත ශාලාවේ UHT යන්ත්‍රයේ පිරිවැය සඳහා වූ පිරිවැය අඩුකර නැවත 2012 ජනවාරි 12 දින යුරෝ මිලියන 33.78 ක් සඳහා ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. කෙසේ වුවද, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් ධාරිතාවය උපරිම මට්ටමින් පවතී යැයි ද කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව එසේම තිබිය යුතු යැයිද උපකල්පනය කරමින් මුල් ව්‍යාපෘතිය ඇගයීම් සිදුකර තිබුණි. පසුව අනුමත කළ ගිවිසුමේ කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉවත් කර තිබීම සම්බන්ධයෙන් විකල්ප ක්‍රමයක් යොදා නොතිබීම ව්‍යාපෘතියේ ඵලදායිතාවයට අහිතකර බලපෑමක් ඇතිවීමේ අවදානමක් තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) සී/ස මිල්කෝ සමාගම, ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය සමඟ එළඹ තිබූ ගිවිසුම අනුව කොන්ත්‍රාත් කාලය 2014 ජූලි 12 දිනෙන් අවසන් වීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, දිගන සහ අඹේවෙල කිරි කර්මාන්තශාලා නවීකරණ කටයුතු 2017 ජූලි 31 දින වන විටත් අවසන් වී නොතිබුණු අතර දෙපාර්ශවයෙන් කිසිවෙකු හෝ කොන්ත්‍රාත් කාල පරිච්ඡේදය දීර්ඝ කිරීම සඳහා කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබුණු අතර එකඟ වී තිබූ පරිදි දඩ ගාස්තු ද අයකර ගැනීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. ප්‍රමාද කාලය මාස 36 කින් ඉක්ම ගොස් තිබුණි. ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස යුරෝ 1,688,961 ක් අයකරගත යුතුව තිබුණද, මේ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ලිපිලේඛන හුවමාරුවක් සිදු වී නොතිබුණි.

(v) දිගන සහ අඹේවෙල කර්මාන්තශාලාවල ව්‍යාපෘති වැඩකටයුතු ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය විසින් නියමිත දිනයේදී අවසන් නොකිරීම නිසා HSBC බැංකුව සහ මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව අතර එළඹ තිබූ ණය ගිවිසුම 2016 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලය දීර්ඝ කර තිබුණි. ඉහත සඳහන් ව්‍යාපෘතියේ වැඩ 2017 ජූලි 31 දින වන විටත් අවසන් නොවීම නිසා බැංකුව සමඟ එළඹ තිබූ ණය ගිවිසුම දීර්ඝ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනයට කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමින් ගෙවිය යුතු රඳවා ගැනීමේ මුදල් සියයට 10 හෙවත් යුරෝ 3,071,693 ක් ණය ගිවිසුමට පටහැනිව බැංකු ඇපකරයක් මත 2016 මාර්තු 27 දින ගෙවා තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය ආයතනයෙන් ලබාගෙන තිබූ බැංකු ඇපකරය 2017 අගෝස්තු 31 දින කල් ඉකුත් වීමට නියමිතව තිබුණි.

4.2.2 බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය

සමාගමේ නාරාහේන්පිට කර්මාන්තශාලාව බඩල්ගම නැවත ස්ථාපිත කිරීමේ (Relocation) ව්‍යාපෘතියට අදාළ කොන්ත්‍රාත්තුව සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2015 අප්‍රේල් 23 දින ලබා දී තිබූ අතර පිළිගත් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන් අනුගමනය නොකර ඉටුකර භාරදීමේ පදනම (Turn Key Basis) මත ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය තෝරාගෙන තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා HSBC බැංකුව සහ මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එළඹ තිබූ ගිවිසුම අනුව සියයට 1.9 ක වාණිජ නොවන පොලී අනුපාතයක් සහ සියයට 5+LIBOR ක වාණිජ පොලී අනුපාතයක් මත රු.9,932,709,286 ක ණය මුදලක් ලබාගෙන තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(i) 2013 නොවැම්බර් 25 දිනැති අංක NLRCD/03/117 දරන පශු සම්පත් හා ග්‍රාමීය ප්‍රජා, සංවර්ධන අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාගේ ලිපිය ප්‍රකාරව, අමාත්‍යාංශයේ ඇගයීම් කමිටුව විසින් 2013 ජූනි 05 දින ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය සහ බොක්කාඩ් ෆුඩ් ෆාමා (Boccard Food Pharma) ආයතනය ඇගයීමට ලක් කර තිබූ අතර වඩාත් වාසිදායක ආයතනය වශයෙන් බොක්කාඩ් ෆුඩ් ෆාමා ආයතනය ලෙස තෝරාගෙන තිබුණි. තවද, ඩෙස්මි කෝටුකට්ටි ඒ/එස් ආයතනය ඉදිරිපත් කළ ලංසු වටිනාකම, බොක්කාඩ් ෆුඩ් ෆාමා

ආයතනය ලංසුවට වඩා යුරෝ මිලියන 10 කින් (රු.මිලියන 1,750) ඉක්මවා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ii) 2014 අගෝස්තු 20 දින ඉදිරිපත් කළ ව්‍යාපෘතියේ කමිටු වාර්තාව අනුව මුහුණත අගය (fair value) වන යුරෝ 4,000,000 (රු.596,952,800) ට වඩා වැඩි වටිනාකමක් ඉදිකිරීමට පෙන්නවන (indicate) බවයි. මිලකෝ සමාගම නවීකරණය යටතේ අපේක්ෂිත දෛනික කිරි ලීටර් 650,000 ක ප්‍රමාණය සීමාකාරී සාධකයක් වී තිබුණි.

(iii) 2015 මාර්තු 04 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව අවබෝධතා ගිවිසුමේ ඉදිරිපත් කර තිබූ පහත සඳහන් කරුණු අනුව ගිවිසුම් සඳහා එළඹීමට පෙර, ව්‍යාපෘතිය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සඳහා 2015 මාර්තු 07 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි.

- මිලකෝ සමාගමට ණය ආපසු ගෙවීමේ නොහැකියාව
- රජයේ කිරි මිල වැඩිකිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය සහ එයට සාපේක්ෂව නිෂ්පාදනවල මිල වැඩි නොකිරීම හේතුවෙන් සමාගම වඩාත් දුෂ්කර මූල්‍ය අර්බුදයකට මුහුණ පා ඇති අවස්ථාවක එයට සාපේක්ෂව ණය මුදලක් ලබාගැනීම තුළින් මූල්‍ය අර්බුදය තවදුරටත් උග්‍ර වීම.
- යෝජිත කර්මාන්තශාලා නවීකරණය හේතුවෙන් දිනකට කිරි ලීටර් 200,000 ක අවශ්‍යතාවයක් පැන නඟින අතර සමාගමට කිරි ලීටර් 600,000 ක් පමණ එනම් රටේ නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 75 ක් පමණ ලබාගත යුතුවේ. එලෙස මෙම කර්මාන්තශාලාව ස්ථාපිත කිරීම මගින් කිරි සපයා ගැනීම විශාල අර්බුදයකට මුහුණ දිය හැකිය.

කෙසේ වෙතත්, ආරම්භක වර්ෂ 03 ක සහන කාලයක් ආවරණය වන පරිදි මිලකෝ සමාගමට ප්‍රතිවිරුද්ධ ණයක් ලබාගැනීමට යටත්ව 2015 අප්‍රේල් 08 දිනැති කැබිනට් පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරමින් ව්‍යාපෘතිය සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල එකඟතාවය ලබාගෙන තිබුණි.

(iv) සමාගම සහ මහා භාණ්ඩාගාරය අතර කාලපරිච්ඡේදය සඳහා ප්‍රතිවිරුද්ධ ණය ගිවිසුමකට 2017 ජූලි 31 දින වන විටත් එළඹ නොතිබුණි.

4.3 හඳුනාගත් පාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානවල නිසි සුපරීක්ෂණයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් කර්මාන්තශාලාවලට සත්‍ය වශයෙන් ලැබෙන ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ලීටර් ප්‍රමාණයකට ගෙවීම් කිරීමට සිදු වී තිබුණි. මේ නිසා 2017 ජූනි 30 වන විගණිත දිනය වන විට ආසන්න වශයෙන් රු.764,304,989 ක මුදලක් සමාගම අපතේ යවා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. 2017 ජූලි 31 දින වන විටත් නව ව්‍යාපෘතිය මෙහෙයුම් කටයුතු මුළුමනින්ම ක්‍රියාත්මකව නොවීම (ගබඩා ධාරිතාව) මෙයට බලපා තිබුණි.

(ආ) පිළිගත හැකි සාධාරණ හේතූන් නොමැතිව අවම ලංසු ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ප්‍රසම්පාදන කමිටුවේ නිර්දේශ මගින් වැඩි මිල ගණන් සහිත ලංසු මත රු.92,676,969 ක් පිරිවැය වූ ග්‍රෑම් 400 පැකැට්ටු වශයෙන් Metalized Polyester කිලෝ ග්‍රෑම් 160,690 ක් ප්‍රසම්පාදනය කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් 2011 ජනවාරි සිට 2015 මාර්තු දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ සමාගමට රු.19,885,269 ක අලාභයක් අත්විදීමට සිදු වී තිබුණි.

4.4 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

අංක 30 දරන කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කාර්ය මණ්ඩලය හඳුනාගැනීමක් සිදුකර නොතිබුණි. කෙසේ වුවද, කාර්ය මණ්ඩලය ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මත කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව 2008 නොවැම්බර් 07 දින 1420 ක කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුමත කර තිබුණි.

4.5 වෙළඳපොල කොටස

සමාගමේ වෙළඳපොල කොටස නිර්ණය කිරීම සඳහා සමාගම විසින් වෙළඳපොල සමීක්ෂණයක් පවත්වා නොතිබුණි.

5. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

5.1 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

2015, 2016 සහ 2017 වර්ෂ සඳහා පිලියෙල කර තිබූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මවල සමාගමේ ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

5.2 ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම

ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක්, නොමැතිව ප්‍රාග්ධන අයිතම සහ අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම සඳහා පිළිවෙලින් 2015 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 616 ක් හා රු.මිලියන 653 ක් සහ 2016 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 806 ක් සහ රු.මිලියන 814 ක අයවැය ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි.

6. පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පහත සඳහන් පද්ධති හා පාලනයේ දුර්වලතාවයන් වරින්වර සමාගමේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලද අතර පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

පාලන ක්ෂේත්‍රය

නිරීක්ෂණය වූ දුර්වලතා

ප්‍රසම්පාදනයන්

- (i) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට පටහැනිව භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීම.
- (ii) විකුණුම් කළමනාකරුගේ සීමාව තුළ ඇණවුම් කිහිපයක් මගින් එක හා සමාන අයිතමයන් මිලදී ගැනීම.